

INHOUD

AAN DE LEZER	9
VOORWOORD – <i>Joop van Dam</i>	11
HOE DE ARBEIDERSVOORDRACHTEN TOT STAND ZIJN GEKOMEN – <i>Viktor Stracke</i>	13
EEN WEG NAAR DE GEESTWERELD	
EERSTE VOORDRACHT – Dornach, donderdag 28 juni 1923	21
<i>Het ontwikkelen van een zelfstandig denken en van het achterwaarts denken.</i>	
Over de zogenaamde ‘geestelijk gestoorden’. Bij een geestelijk gestoorde is het lichaam zo ziek dat het de geest, die altijd gezond is, niet kan gebruiken. Waarom de mensen niet kunnen denken. Kenmerken van de Latijnse taal. Denken kun je alleen met het etherlichaam. Zonder dat je zelfstandig kunt denken kun je de geestelijke wereld niet betreden. <i>De filosofie van de vrijheid</i> als opvoedingsmiddel. De begrippen moeten beweeglijk worden. Door heel bewust en heel nauwkeurig achterwaarts te denken maakt de mens zich los van zijn fysieke lichaam. Terugblik op de gebeurtenissen van de dag.	

TWEDE VOORDRACHT – Dornach, 30 juni 1923

45

Het opwekken van kunstmatige verveling. Het omkeren van de beoordelingen van de fysieke wereld in de geestelijke wereld.

Het opwekken van kunstmatige verveling door het nadenken over bepaalde zinnen als weg om in de geestwereld te komen. Over Nietzsche, die zich in zijn jeugd almaar met zulke zinnen kwelde. Zich steeds maar willen amuseren betekent weglopen voor de geest. De geestwereld heeft de eigenschappen die tegengesteld zijn aan die van de fysieke wereld. Omkering van de beoordelingen van de fysieke wereld in de geestwereld. Geestelijke verandering.

DERDE VOORDRACHT – Dornach, 7 juli 1923

67

Leren denken. Het ontwikkelen van innerlijke eerlijkheid.

De mens kan tegenwoordig in werkelijkheid helemaal niet denken; door de opleidingen van nu wordt hij er helemaal niet toe gebracht om zijn denken te ontwikkelen. Bespreking van een voorbeeld daarvoor uit de 'Basler Nachrichten' (over de zogeheten 'vliegdream'). Over het spiritisme als het meest materialistische wat er bestaat. Over angstdromen. Leren denken aan de hand van spreken. Spreken en op de juiste wijze ademen. Het ontwikkelen van innerlijke eerlijkheid in het denken.

VIERDE VOORDRACHT – Dornach, 18 juli 1923

89

Zich inleven in de uiterlijke wereld. Voedingsvraagstukken: de werking van aardappelen, bieten en radijs.

Waarom de hagedis zijn staart verliest als je hem vangt. De angst houdt ons organisme bijeen. Psychische genezing van kinderen met rachitis. Je moet de moed hebben en de angst uithouden als je inzichten in de geestwereld wilt verwerven. Je moet je met de hele natuur verbinden als je geestelijke kennis wilt verkrijgen. Alle vaste stoffen geven voortdurend klanken af, die je bij het wakker worden nog kunt horen. Het zich aankondigen van stervenden. De mens verlaat klinkend het aardse bestaan. Schadelijke werking van het eten van aardappels. De wortel van de plant bevat veel zout en de bloem veel olie. De zouten stimuleren onze hersenen, de oliën hebben hun uitwerking op het onderlichaam. Als je rode bieten

eet, krijg je onbewust een groot verlangen om veel te denken. Als iemand niet actief in zijn hoofd is, dan is het voor hem goed dat hij radijs bij zijn eten neemt. Wij bouwen ons op uit wat buiten de aarde is, wat de aarde omringt: de ether. Ons Ik-gevoel.

BORDTEKENINGEN	113
AANTEKENINGEN BIJ DEZE UITGAVE	121
AANTEKENINGEN BIJ DE TEKST	123
RUDOLF STEINER OVER DE VERSLAGEN VAN DE VOORDRACHTEN	129